

KRONIKA

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Oplata prenumeracyjna na Kronikę Wiadomości Krajowych i Zagranicznych, wynosi: a) w Warszawie rocznie: rs. 7. kop. 20 (złp. 48); b) kwartalnie rs. 1 kopiejek 80 (złp. 12); miesięcznie kop. 60 (złp. 4.)

Na prowincji w Królestwie z pocztą rocznie rs. 12 (złp. 80); kwartalnie rs. 3 (złp. 20). W Cesarstwie ta sama opłata co na prowincji w Królestwie, z dodaniem rs. 4 rocznie lub 1 kwartalnie za koperty.

Jutro ŚŚ. Syxta P. i Doroteusza. Wschód słońca o g. 5 m. 47. — Zach. o g. 6 m. 25. Biuro Redakcji przy ulicy Krakowskie-Przedmieście w domu Nro 391. naprzeciw Saskiego placu. Dziś rano stopni zimna 1, wczoraj w poł. ciep. 1. Wysokość wody na Wiśle stóp 9 cali 6.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Dyrekcja główna towarzystwa kredytowego ziemskiego. Podaje do wiadomości, że stosownie do postanowienia rady administracyjnej Królestwa z dnia 30 czerwca 1827 r. będą miały miejsce w roku bieżącym wybory urzędników (radców) do wszystkich władz towarzystwa kredytowego ziemskiego, mianowicie: w guberni Warszawskiej oddziału Warszawskiego w Warszawie, dnia 14 (26) kwietnia r. b. w gub. Augustowskiej w Suwałkach, dnia 18 (30) kwietnia r. b.; w guberni Lubelskiej oddziału Siedleckiego w Siedlcach, dnia 24 kwietnia (6 maja) r. b.; w gub. Lubelskiej oddziału Lubelskiego w Lublinie, dnia 28 kwietnia (10 maja) r. b.; w gub. Radomskiej oddziału Kieleckiego w Kielcach, dnia 3 (15) maja r. b.; w gub. Radomskiej oddziału Radomskiego w Radomiu, dnia 8 (20) maja r. b.; w gub. Warszawskiej oddziału Kaliskiego w Kaliszu, dnia 14 (26) maja r. b.; w gub. Płockiej w Płocku, dnia 19 (31) maja r. b. — Dyrekcja główna wzywa zatem właścicieli dóbr towarzystwu kredytowemu ziemskiemu zastawionych, ażeby w oznaczonych terminach, na zebraniach do miast powyżej wymienionych przybyć zechcieli, przyczem zawiadamia: a) że stosownie do artykułu 16go prawa o towarzystwie kredytowym ziemskim z dnia 8 (20) kwietnia 1853 r. nie będą głosować na zebraniach: wdowy, rozwódki, separatki i panny doletnie, ani opiekunowie i kuratorowie małoletnich lub bezwłasnowolnych właścicieli dóbr stowarzyszonych; b) właściciele dóbr stowarzyszonych, w służbie rządowej zostający, powinni złożyć pozwolenie naczelnich władz rządowych, jakimi są: komisje rządowe lub inne władze najwyższe, jeżeli na urzędu w towarzystwie kredytowym pragną być wybranymi; c) na koniec przewodniczący na zebraniu i assessorowie, winni znajdować się w mundurach obywatelskich, zaś stowarzyszeni w mundurach, lub przyzwoitych ubraniach cywilnych. — Warszawa d. 26 lutego (10 marca) 1858 r. — Prezes, rzeczywisty radca stanu Białoskórski. — Pisarz, assessor kolegjalny Brzozowski.

Towarzystwo Rolnicze w Królestwie Polskiem. — Podaje do powszechnej wiadomości, iż aby wynagrodzić najlepszych ekonomów, najlepszych gospodarzy, a także sług, czeladź i rzemieślników wiejskich, żeby im dać zachętę do pracy i przy-

kładnego sprawowania się na czas dalszy, mają być rozdane od Towarzystwa Rolniczego w r. b. 1858 w każdym powiecie.

Jeden medal srebrny dla ekonoma odznaczającego się znajomością swego powołania, uczciwością, pilnością, trzeźwością, dobrem obchodzeniem się z podwładnymi, oraz porządnym i przykładnym życiem domowym i mającemu przytem świadectwo przynajmniej 9-cio-letniej służby u jednego pana.

Jedna pochwała na piśmie, a do tego 50 rsr. gotowizną dla takiego gospodarza wiejskiego, który okazał najwięcej pracowitości i pilności, dobrego ładu i porządku w uprawie roli, łąk i ogrodów, w utrzymaniu inwentarza dobrego, narzędzi i zabudowań gospodarskich, a przytem był trzeźwy, zgodny i uczciwy; a także dwie pochwały na piśmie i do każdej 15 rsr. gotowizną, dla dwóch takich pasterzy, owczarzy, karbowych, gajowych, parobków, kołodziejów, kowali, stelmachów, albo innych rzemieślników którzy we wsiach zamieszkują najmniej sześć lat w jednej służbie i w jednej wsi, którzy są przytem wierni, uczciwi, trzeźwi, pracowici i dobrze swą robotę wykonywają.

Wzywa się przeto takich ukwalifikowanych ekonomów, dobrych gospodarzy, czeladź i rzemieślników, żeby się zgłaszali najdalej do dnia 8 maja r. b., do proboszczów w swoich parafjach, albo do dworów, które im udzielił wiadomości, dokąd po bliższe objaśnienia udać się mają.

Tak ekonomowie, jako też gospodarze, słudzy lub rzemieślnicy powinni być krajowego pochodzenia i rodu, obcy do powyższych nagród przypuszczani nie będą.

Dla wiadomości zalecających, jako też samych kandydatów do wszelkich przez towarzystwo uchwalonych nagród, zamieszcza się poniżej lista Członków Korrespondentów Towarzystwa do przyjmowania konkursów w powiatach i okręgach umocowanych. — Prezes (podpisano) Andrzej Zamoyński. — Członek Sekretarz (podpisano) Władysław Garbiński.

Uwaga. — Lista Członków Korrespondentów powiatowych w dniu poprzednim była ogłoszoną.

— W Neapolu wyszedł przedruk dzieła O. Justyna z Miechowa Dominikana polskiego, o litaniach loretańskich pod tytułem: *Discursus praedicabilis super Litanias Lauretanas Beatissimae Virginis Mariae in duos tomos distributi. studio et opera P. F. Justini Miechoviensis Poloni ordinis Praedicatorum. Editio Neapolitana Ferdinando II dicata. Neapoli ex typis Fibremanis 1857.* Wydanie jest bardzo piękne 8vo, w dwóch kolumnach. Uderzającym jest zjawiskiem, że cudzoziemcy ogłaszają prace naszych znamienitych religijnych autorów kiedy u nas w własnym kraju pamięć się ich nawet zatarała.

Korrespondencja z Berlina.

Dnia 18 marca 1858 r.
Bale subskrypcyjne — Teatra francuskie. — Zuawi. — Dawson. — Miss Ella. — Fritz o Deotymie.

Pewnie dawno Berlin nie pamięta tak wesołych czasów, jak ten pierwszy kwartał bieżącego roku, a cudzoziemcy nawet rozpieszczeni gwarem i hałasem zawsze ożywionego Paryża pewnie teraz zapomnieli przeżuwanych od wieku skarg na jednostajne nudy berlińskie, a natomiast nauczyli się ulegać zupełnie po paryżku ciągłym pokusom do nadzwyczajnych a zbytkowych wydatków. Nie jeden z nich nie przestał jeszcze wzdychać za temi dukatami, które zapłacił za niewygodne krzesło w oknie trzeciego piętra przy wjeździe książęcej pary, a już mu wypadło nowe wydawać na bale subskrypcyjne w operze, jeżeli los więcej dbający o jego dobro niż on sam szczęśliwym dla jego kieszeni a nieszczęsnym dla jego humoru i strawności przypadkiem, zostawiając go w liczbie tych 1300 niefortunnych kandydatów, co dla nich ni biletów ni miejsca nie starczyło, nie oszczędził mu tego wydatku, przed którym on dobrowolnie z pewnością nie byłby się cofnął (mianowicie bogaty Anglik, lub nieogłębny tylko a bynajmniej bogaty właściciel polskiej wioski) choćby mu przyszło kupić bilet od przekupnia za 100 złt. Ale jakżeż nie iść na bal subskrypcyjny?

NOTATKI Z PODRÓŻY.

przez

Ludwika Niemojowskiego.

WYJATEK DRUGI.

(Ciąg dalszy).

(Patrz Nr. Kroniki 81.)

Pojmujecież teraz czego doznał Ali-ben-Hammet, kiedy powróciwszy jednego wieczora do domu, znalazł ukochanego syna leżącego bez duszy i nurzającego się we własnej krwi, która buchała otworem śmiertelnej, świeżo zadanej rany?

Sądziecie zapewne że doprowadzony do szaleńczego rozpaczyci ojciec, rwał włosy, darł suknie, ryczał z bólesci, przeklinając zabójcę, siebie i świat cały?

Nie — Ali-ben-Hammet zbladł tylko, wargi mu zadrżały, i milczał. Po chwili pocałował zwłoki syna w czoło i usta, wyjął jatagan błyszczący u pasa, i zanurzył go w krwi dziecięcia; poczem tą krwią pomazał sobie twarz całą, i rzekł podnosząc dłoń do góry:

— Przysięgam na Boga i jedynego jego proroka Mahometa, że ślady tej krwi niewinnej pozostaną dopóty na broni i twarzy mojej, dopóki niewynajdę zabójcę ukochanego dziecięcia.

I odtąd nie było słyhać o Ali-ben-Hammecie; pałac jego stał pustkami, słudzy rozgospodarowali się w najwspanialszych komnatach, a Husein Bej nie widząc tego który umiał łagodzić gniew jego, stawał się coraz groźniejszym: kilkadziesiąt głów sterczących na długich żerdziach za Bab-el-Suika, okazywało jak wielkiem było przywiązanie władcy do swego ulubieńca.

Po trzech miesiącach nieobecności zjawił się nagle w Bardo ten, o którym już zapominać zaczęto. Burnus jego był poszarpany, nogi zakrwawione, a na twarzy pod grubą powłoką kurzu i pyłu, czerniło kilka zaschłych plam: były to ślady krwi jedynego dziecięcia.

— Potężny władco wiernych! — rzekł nowo przybyły — sługa twój przychodzi błagać cię o sprawiedliwość.

— Mów! — odrzekł Husein-Bej, — a słowa twoje staną się czynem.

— Alłach nas widzi, Alłach nas sędzi:

morderca syna mojego jest tu obecny Sidi-Felluk!

Wszyscy spojrzeli po sobie, a Sidi-Felluk który w czasie nieobecności rywala, potrafił wkraść się na nowo w zaufanie Beja, zadrżał szukając przerażonym wzrokiem drzwi wchodowych.

Na znak władcy boabowie pochwycili oskarżonego.

— Ali-ben-Hammecie, — wyrzekł Bej uroczystym głosem — usta twoje nie skarżyły się nigdy kłamstwem i fałszem. Życie Sidi-Felluka w twojej mocy.

Ulubieniec spuścił głowę ku ziemi, i milczał.

— Azaliż zardzewiało w pochwie żelazo, nieodpowiada niecierpliwości słusznej zemsty twojej? — dodał dobrotliwie władca. — Oto mój własny jatagan...

I ujawszy broń swoją, wyciągnął rękę...

— O wielki nad wielkimi Husein-Beju, cześć niech będzie sprawiedliwości twojej, — zawołał Ali-ben-Hammet, — ale cóż mi przyjdzie z życia Sidi-Felluka? Czyliż przecięcie tego nikczemnego żywota starczy choć za jedną chwilę tysiąca tysięcy strasznych chwil które

Przecież ci co je znają z przeszłego roku i dawniej nie mogą znaleźć słów na pochwałę tej olbrzymiej wspaniałej sali, utworzonej z najprzepyszniejszego niezaprzeczenie, a jednego z największych teatrów na naszym planecie. Jakże powstrzymać ciekawość nasłuchawczy się czarodziejskich powieści o przebudnym udekorowaniu sali w żywe kwiaty, lustra, światło i kobierce przez dyrekcję teatru, a w martwe kwiaty, wstążki, krynoliny, atłasy, brylanty i gładkie gdzie niegdzie oblicza 3ch tysięcy zgromadzonych gości? Jakże powstrzymać ciekawość, wiedząc że wśród tych świetnych tłumów może dwa razy przesunąć się w polonzie rodzina królewska z całym swym dworem w galowych strojach, a potem zasiądnąć w swych łozach by widzieć i być widzianą? Któżby nie rad przypatrzeć się spokojnie wygodnie młodemu nowożeńcom, których ósmego, lutego mniej więcej wcale nie widziano, pomimo drogiej trybuny i okien, pomimo niebezpieczeństwa złamania karku z trzeciego piętra, lub przynajmniej nateżeniem wyciąganiem szyi rozstrubowania sobie kości pancerzowej? Nie pozostać zatem, jak tylko iść na te bale, a nawet umyśleć na nie przyjechać nawet z Poznańskiego tak pełnego kłopotów i potrzeb materialnych. Dla krótkości karnawału, a więc dla mnogiego zajęcia, jakiego wymagały dworskie festyny z okazji wjazdu nowożeńców, tego roku balów takich w operze było tylko dwa, liczba jakby na złość temniejsza, im więcej cudzoziemców z tych samych przyczyn do Berlina napłynęło. Ztąd starania o bilety przybierały wszelkie znamiona gorączki; na pierwszy bal zgłosiło się 13, na drugi 18 tysięcy osób. Na obudwóch młoda księżniczka swą skromną postacią ujmowała ciekawych widzów.

To się działo przed popielcem. Ale tutaj w Berlinie, chociaż istnieje jakaś tradycja o popielcu jako kamieniu grobowym zapustów, karnawałowe zabawy bynajmniej się z tym dniem nie zamykają, owszem w najlepsze trwają więcej niż do połowy postu i właśnie teraz wszystkie uczone i artystyczne korporacje w najlepsze urządzają swe coroczne bale.

Wszakże prócz tych bali mnóstwo jeszcze innych rozrywek zbiegło się tu obecnie, jakby namiętnie, by zapłacić czas postu, a uprzyjemnić ostatnie drgania zimy, siłując się w chwilach swego zgonu, żeby to mrozem to śniegiem i błotem, dać się we znaki i zniszczyć swą niezachmurzoną dotychczas opinię.

Pan Huelsen intendent królewskich teatrów, dotychczas zupełnie nieczuły na błagalne złoczonego pospólstwa modły, o parę czysto paryżkich okrucich tamtejszej scenicznej garkuchni, nateraz gdy znowu francuskie towarzystwo dramatyczne z uprzejmości p. Wallnera w fabrycznej zaułki zwabiać miało zagorzałych czcicieli paryżkiego akcentu, uląkł się głośniejszych sarkani tak dostojnej publiczności i kapłanów jej osobliwszego nabożeństwa otworzył godniejszy przybytek w Schauspielhausie, gdzie w koncertowej sali odbywają się co wieczór wśród grzmotów białych rękawic

czek całopalenia na cześć tradycyjnej salonowej próżności.

Pomysłne interesa finansowe, jakim się to przedsiębiorstwo już raz przed Bożemi Narodzeniem pomimo niestosowności lokalu w Koenigstaedtskim teatrze cieszyło, pokusiły dyrekcję przepyszego zakładu Krolla w zwierzyńcu, do sprowadzenia na swą małą scenę jeszcze jednego dania francuzkich lakoci. Wybór padł na towarzystwo dramatyczne Zuawów, które początek swój zawdzięcza kampanji krymskiej. Składa ono się z samych mężczyzn, wszystko podobno żołnierzy z wojny wschodniej, którzy natenczas swym samorodnym talentem starali się o rozrywki teatralne dla towarzyszy broni. Nadzwyczajność zjawiska nie mało też budzi inieressu w tutejszej publiczności, która nigdy dosyć pomawiać sama siebie nie zdoła o nadzwyczajną wszelkich nadzwyczajności ciekawość. Wszakże zholności artystyczne tych Marsa i Talii synów, wcale nie są nadzwyczajnych rozmiarów i bynajmniej nie oślnęły wybrednych berlińczyków. Tylko mistowski oddawanie ról kobiecych przez jednego z tych artystów z zupełnym naśladowaniem kobiecego głosu w ciągu całej roli, a nawet i w sopranowym śpiewie kupletów doznało najzupełniejszego uznania; tylko tańce mniej delikatnego francuzkiego stylu wykonywane tutaj na otwartej scenie — może z lekceważenia sobie tutejszej publiczności, do czego Francuzi bardzo pochoptni — i to z większą beczelnością jakby na nią pozwolił sergent de ville w paryżkiej szmierzce, słusznie wywołały oburzenie.

Gdy tak pierwsza scena stolicy łączy się z dwiema najpodrzedniejszymi, by francuzkiej zarozumiałości nowych dodawać żywiołów, a rodzinnej próżności pobłażać, stojący niżej od pierwszej, a wyżej od drugiej teatr Friedrichwilhelmstaedlische otwiera swe gościnne progi największemu obecnie niemieckiemu artyście dramatycznemu, Bogumiłowi Dawisonowi. Za takiego już on od lat przeszło sześciu powszechnie i bez żadnej kwestji uznany. Otóż nowy, a tym razem daleko słuszniejszy powód do powszechnego sarkania nap. Huelsena. Bo jakże przeboleć stratę wynikającą ztąd, że Dawison występując na podrzędnej scenie, która nie jest upoważniona do przedstawiania tragedji — wyłączny na nią monopol posiada królewski Schauspielhaus — nie może się tutejszej publiczności w swych największych i najznakomitszych rolach pokazać, jakimi są Mehistofeles, Hamlet, Ryszard III, Otello i inne.

Że już mówię o samych tylko rozrywkach, powinienem uwzględnić posunięte do chwalebnej wysokości upodobanie warszawian w ewolucjach konnych, tak świetnie poświadczone temi złotówkami, które Renz z Warszawy wywioził, i powinienem obszernie wygotować sprawozdanie o Miss Elli angielsce ubóstwianej obecnie co wieczór w tutejszym cyrku pana Wollschlaegra przez wszystkich żokei, tak stajennych jak i salonowych. Powiadają o niej ci szanowni znawcy, że pomimo niesłychanie częstego spadania,

jest ona osobliwym zjawiskiem w sztuce jeźdźstwa konno, najrzeczniejsza i najnadobniejsza, jaka kiedy istniała amazonka. Więcej wam o niej nie powiem, bo pomimo gorliwości referenta nie uważałem za konieczny obowiązek tracić drogi czas nad przedmiotem, który mnie mocno zajmował przed dwudziestu laty, kiedy byłem uczniem piątej klasy. Nie wątpię zresztą, że ta panna będzie miała tyle rozumu, by się po kilkadziesiąt tysięcy przedź czy później pokwapić do Warszawy i za to galopując po dywanie wywracać młynie wśród bujących obrotów.

Do rzadkich w perjodycznym i nieperjodycznym piśmiennictwie niemieckim zjawisk liczyć należy każdą obszerniejszą wzmiankę o jakichkolwiek słowiańskich stosunkach, które z polską powściągliwą lub powszechnym handlem nie mają związku, a jakimi przedewszystkiem są dzieje i literatura. Niemcy sami bez ogródki się przyznawają, że dokładniejsze mają wyobrażenia o obyczajach i oświacie w Chinach lub Japonji, aniżeli w słowiańszczyźnie. Że strata z takiej obojętności — może właściwiej lekceważenia — największa po ich stronie, to i oni czasem czują. Czuje to przynajmniej p. Fritz, docent języków i literatury słowiańskiej przy wrocławskim uniwersytecie, tłumacz kilku nowszych powieści polskich. Czytaliśmy to w tych dniach w jego artykule o Deotymie umieszczonym w tygodniczkę literackim „Unterhaltungen am haueslichen Heerd“ pod tytułem „Deotyma Polens Corinna“. Więcej na wstępie ubolewa najprzód nad tem, że zachód zupełnie przepomina o słowiańszczyźnie, u którejby powinien zaczerpywać nowego życia i świeżego ognia zapachu, tak gasnącego na zachodzie pod przewagą materializmu, a tak jeszcze bujnego u słowian, że i Niemcom wartoby się tam odświeżać. Dalej rzuciwszy mimochodem kilka pochwalnych ogólników na usiłowania i plody naszego nowszego piśmiennictwa, przechodzi do krótkiej ale treściwej biografji Deotymy a potem do dzieł i ocenienia jej improwizacji i poezji. Ocenienie to wypada wcale korzystnie, a w ogóle w artykule tym okazuje nam autor pewną życzliwość i sprawiedliwość, uczucia wypływające zapewne z dokładniejszej znajomości rzeczy, i równie jak to znajomość zupełnie wyjątkowe u Niemców. — Pozwolił sobie wszakże autor dwóch niedokładności na naszą szkodę, — ale widocznie nie ze złej woli. Najpierw mówiąc o laurach jakie zbierała Deotyma i wspominając że ją stawiano obok Mickiewicza a nazywano polskim Homerem, zapomniiał dodać, że to były tylko zapewne objawy zbytniej grzeczności lub wybryki chwilowego słuchacza zapachu, i tak sprawiedliwość naszego sądu o naszych poetach w niemala podał wątpliwość. Twierdząc dalej, że w oczekiwanym Piśmie ujrzymy pierwszą naszą epopeję, niewypowiedzianą wyrządza nam krzywdę, bo jeżeli Odysęja na to miano zasługuje, to i Pan Tadeusz ma do niego prawo, a pomimo szczerzego uznania dla znamienitego talentu Deotymy, sądzim, że opinja powszechna za dosta-

przebyłem od śmierci mego jedynaka? Władco wiernych, ja przybyłem upaść u stóp tronu twego, i błagać cię o podarowanie mi Sidi-Felluka żywego!

Bej zamyślił się przez chwilę, a potem wyrzekł poważnie:

— Wielkim jest Allah i niezbadane wyroki jego; co on zrobi, dobrze jest zrobionem. Ali-ben-Hammecie, Sidi-Felluk w mocy twojej: rób z nim co ci się podoba.

Sklonił się nisko ulubieniec, i wzięwszy pod rękę zabójcę syna, udał się z nim do swego pałacu.

Sidi-Felluk ani jednym słowem nie przerwał milczenia; błąd, drżący, nie wiedział co go czeka, a wzdręgał się na samą myśl przyszłości jaka się dlań gotowała.

Kiedy przybyli do pałacu, Ali-ben-Hammet posadził go na najmiejszym dywanie, i postawiwszy obok niego najwierniejsze swoje sługi, którzy głowami odpowiadać mieli za jego życie, rzekł:

— Morderco dziecięcia mego, jesteś chorym, puls twój bije gwałtownie, głowa rozpalona... za chwilę przyszlę ci tu mądrego Hekima który powróci tobie zdrowie i siłę, ażebyś mógł żyć długo, i wiele wytrzymać.

Sidi-Felluk spojrział na niego z przerażeniem.

— O tak! życie twoje droższem mi nad wszystkie skarby które posiadam, nad wszystkie zaszczyty które się stały moim udziałem; każdą kroplą krwi płynącej w żyłach moich, chciałbym przedłużyć dni twoje!

— Zabij! — wyjąknął Sidi-Felluk.

— A ty czemu mnie nie zabiłeś? Wtedy płaciłbyś krwią za krew, głową za głowę, życiem za życie...

I wyciągnawszy rękę przed siebie, wyrzekł uroczystym głosem

— Morderco dziecięcia mego — żyj!

Przybyły Hekim pomimo oporu pacjenta, obłożył ciało jego wonnymi maściami, nakarmił pożywnymi essencjami z ziół życiodawczych, a po dwóch tygodniach troskliwych starań, oznajmił Ali-ben-Hammetowi że chory powrócił do zupełnego zdrowia, siły i czystości.

Wtedy Ali-ben-Hammet odprawił Hekima, sługi, i zamknął się sam na sam w pałacu ze swoją ofiarą.

Co się tam działo, nikt powiedzieć nie umie.

Przechodnie słyszeli tylko od czasu do czasu ryk bólesci straszny, okropny — ryk który nie miał w sobie nic ludzkiego...

Wiadomo powszechnie jak arabowie wytrzymali się na cierpienia fizyczne, jak bez zmrużenia oka zdołają znieść najsrozsze męczarnie tortury...

Musiało się więc tam dziać coś przerażającego...

Od czasu do czasu Ali-ben-Hammet sprowadzał Hekima.

— Zabijcie! zabijcie! — wołał wtedy Sidi-Felluk tarzając się u ich stóp, i oblewając łzami rozpacz ich nogi: — już dosyć... już za nadto... wszakżem raz tylko zabił twego syna!

— Żyj! — odpowiadał zimno Ali-ben-Hammet — a Hekim okładał chorego nowymi maściami, i wlewał w usta jego nowe essencje.

I wyzdrowiwszy odchodził, a ojciec zostawał znowu sam na sam z zabójcą syna.

I znowu słyhać było wśród milczenia nocy owe ryki przerażające na odgłos których błędli przechodnie oddalając się szybkimi krokami do domów swoich.

teczny uzna postępi i serdecznie narodowi i autorce powinszuje, jeżeli Piast choć w części tyle co Pan Tadeusz wymaganiom epopei odpowie.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE

Telegramy.

Londyn 22 Marca. (O północy). Na posiedzeniu nocnem Izby niższej, minister spraw wewnętrznych p. Walpole potwierdził, że istotnie w Anglii, a mianowicie w Londynie, odbywają się konferencje włochów, ale rozpoczął je krajowic, są one zatem prawne. Griffith zapowiedział, że przedstawi mocję żądającą wynagrodzenia dla anglików aresztowanych w Neapolu. Milnes chce proponować przedstawienie Izbie kórrespondencji z Francją w przedmiocie pasportów. Disraeli zapowiedział, że na przyszły piątek przedstawi bil indyjski, a następnie zaproponował odroczenie parlamentu do dnia 12 kwietnia. Przystąpiło potem do rozpraw nad talem o żydach. Propozycja ta, popierana była przez stronnictwo liberalne. Newdegate i minister Walpole oponowali, inni ministrowie milczeli. Klauzula na korzyść żydów przyjęta została większością 247 przeciw 146 głosów.

Kopenhaga 22 Marca. Odpowiedź rządu duńskiego dla sejmu niemieckiego, została na tajnej radzie stanowczo przyjęta i dziś odesłana tutejszemu pełnomocnikowi przy sejmie frankfortkim, szambelanowi von Bülow.

Kopenhaga 23 Marca. (Z rana). Dzisiejszy *Dagbladet* mówi, że odpowiedź rządu duńskiego dla sejmu niemieckiego tak brzmi, iż sześć pierwszych paragrafów konstytucji holsztyńskiej poddane będą pod roztrząsanie stanów holsztyńskich, a dalsze układy powierzone będą pod rozstrząsanie kommissarzom których Danja i związek niemiecki wybiorą.

A N G L J A.

Londyn 20 Marca. Wczoraj w teatrze Drury lane, odbył się pod prezydencją księcia Cambridge meeting, na korzyść funduszu przeznaczonego na uczczenie pamięci generała Havelock. Między innemi obecnymi uważano margrabiego Lansdowne, margrabiego Westmeat, hr. Cardigan, lorda John Russell, p. Vernon Smith, generałów sir Fr. William i sir R. Stefensohn. Prezydujący skreślił rys pełnego sławy życia i zawodu wojskowego nieodżałowanego generała i oświadczył, że zamiarem jest narodu angielskiego wzniesć jego pomnik, na który rząd z największą gotowością wyznaczył miejsce na placu Trafalgar Square. Pierwsza rezolucja oświadczająca że zasługi położone przez generała Havelock, wymagają ze strony wdzięcznego ludu jakiegoś odpowiedniego dowodu ocenienia i uczczenia, została przez margrabiego Lansdowne przedstawiona i jednogłośnie przyjęta. Kilka innych rezolucji proponowanych przez sir J. Grant byłego prezydenta zarządu kontroli indyjskiej, p. Vernon Smith i lorda John Russell, przyjęto także z wielką zgodnością. Rzeczywiście meeting ten był jakoby żalobną uroczystością na

część najwaleczniejszego z wszystkich wojowników, którzy kiedykolwiek dla honoru i wielkości Anglii walczyli. Posąg generała Havelock stanie na przeciw posagu generała sir Ch. Napier, na prawo od posagu Nelsona. Jesliby zebrano więcej pieniędzy niż na to potrzeba, zgromadzenie postanowiło, że zbývająca kwota użyta zostanie na cele odpowiadające znanym uczuciom nieboszczyka, (wiadomo, że generał Havelock odznaczał się wysoką pobożnością i sam często wymownie wykladał swoim żołnierzom prawdy ewangeliczne i przykładem swoim i radą, przeważnie wpływał na ich obyczaje.) Wielebny mr. Brock wydał przed kilku dniami biografię generała Havelock, której 30000 egzemplarzy rozeszło się.

Wielokrotne skargi dzienników i intereso- wanych w tém indywiduów na jednostajność po- żywienia żołnierzy w koszarach, spowodowały sławnego kucharza i restauratora Soyer, (który wiele zrobił sobie rozgłosu przez olbrzymi zakład restauracyjny na wystawie powszechnej londyń- skiej, do urządzenia prelekcji o metodach kucharskich, i aparatach kuchennych i t. p. Pierwszą tak- ką prelekcję odbył on wczoraj na wezwanie otrzy- mane od wielu najwyższych officerów armji i flo- ty w Unitet Service Institut. Znajdowało się na niej wielu generałów, którzy głośno i jednozgod- nie oddawali pochwały pracom i zasługom pana Soyer w Krymie i w wielkim szpitalu w Skutari. Mówią, że rząd ma mu dać intratną posadę, żeby system kuchni żołnierskiej gruntownie i według na- kłowych zasad zreformował, bo rzeczywiście pan Soyer jest artystą kuchennym i chemikiem.

(*Neue Preussische Zeitung*). — *Morning Herald* organ nowego gabinetu, występuje w nader ożywionej opozycji przeciw przypuszczeniu żydów do parlamentu. Według tego dziennika byłoby to uderzającym pogwałce- niem zasad konstytucji; a następnie żydzi nie mó- gą utrzymywać że są prześladowani, dla tego, że wejście do Izby niższej jest im wzbronione. Dzie- la oni ten los z członkami duchowieństwa angiel- skiego i wielu innemi klassami obywateli, którzy nie mają kwalifikacji wybieralności do parla- mentu.

Wiadomości z Indji nadeszły ostatnią po- cztą nie przedstawiają żadnego interessu. Proces króla Delhi ukończył się bez żadnego ważnego wypadku. Znalismy już poprzednio okropne sce- ny mordów i rzezi w Delhi, które świadkowie na nowo opowiadali. Stary król nie powiedział na swoją obronę, ale ponieważ życie zostało mu uroczyście zapewnione w chwili schwytania go, przeto wysłany zostanie na wygnanie na wyspy Andaman. Według ostatnich wiadomości sir Col- lin Campbell znajdował się znowu w Cawnpore, zbierając potrzebne siły i zapasy na kampanję w Oude. Przez ten czas generał Outram zajmuje ciągle Allumbagh w niejakiej odległości od Luck- now i chociaż ma pod swemi rozkazami tylko 4- tysiące ludzi, powstańcy dotychczas nie mogli je- go stanowiska zachwiać.

Izba lordów ostatnio wotowała bil upowa-

żniający zaciągnięcie pożyczki przez towarzystwo Wschodnio-indyjskie. Przyznając, że przytłumie- nie powstania zmniejszyło dochody, hr. Grey u- czynił uwagę, że to powstanie uwolniło też Towar- zystwo od pewnych zobowiązań pieniężnych. Prócz tego w rozprawach tych, wykazano, że bil ten w niczem nie wiąże odpowiedzialności rządu Anglii, że on nie bierze bynajmniej na siebie ob- owiązku płacenia procentu od tej pożyczki, w przypadku, jesliby dochody Indji nie wystar- czyły na to. Jesliby zresztą parlament poręczył wypłatę długów Indji, wynikłoby ztąd, że mu- siałyby wykonywać kontrolę nad wydatkami To- warzystwa i regulować budżety Indji, tak samo jak angielskie. A w takim razie i dla czegożby nie przedstawić Izbie budżetów kolonji, które nie mają swego parlamentu tak jak Trinidad i Mau- ritius? Hrabia Grey widzi zupełną słusność w pozostawieniu samym wyłącznie Indjom, odpo- wiedzialności za ich pożyczki.

Londyn 21 Marca. *Observer* mówi w przedmio- cie tyle razy wspominałej kórrespondencji anglo- francuskiej: „Cieszylibyśmy się bardzo gdybyśmy postrzegli, że kwestja o którą chodziło między dwoma narodami, stanęła na nieco lepszej stopie jak dotąd. Rząd lorda Palmerston chciał wpro- wadzić poprawkę w tem, co według zdania na- szych prawników, niedostatecznem jest w naszym prawodawstwie, to jest że spiski mordercze prze- ciw obcym monarchom, nie mogą być osiągnięte odpowiednią karą. Postanowienie to powzięte zostało przed nadejściem pierwszej depeszy Hra- biego Walewskiego. Projekt ten zgadzał się ró- wnie z interesem prawodawstwa angielskiego, jak i przymierza anglo-francuskiego. Poprawka na- szego prawodawstwa, projektowana przez po- przedni gabinet, byłaby bardzo pożądaną dla nas samych i nasze położenie względem Francji, nie- byłoby mniej godne, jak obecnie po wymienieniu wzajemnych objaśniających depeszy, a z drugiej strony nie mamy żadnego powodu cieszenia się z tego rezultatu, jaki obecnie osiągnięty został, bo nie możemy pojąć, w czem mogła się podwyższyć ścisłość naszego przymierza z zakałowym sa- siadem, przez to, że wyprosilimy czy wymogli od rządu cesarsko francuskiego depeszę, która jak słusnie jeden z dzienników francuskich powiada, wszystko wyjaśnia, ale nie nie odwołuje z tego, cośmy uważali za obrażające. (Pr. St. Anz.)

F R A N C J A.

Paryż 21 Marca. Ciagle mówią o kwestji przy-łączenia drugiej dywizji prefektury policji do pre- fektury departamentu Sekwany. Dawno już była mowa, że książę Napoleon ma należeć do kommis- sji mającej roztrząsać właściwą granicę między atrybucjami prefektury policji i prefektury departamentu Sekwany, ale możemy zapewnić że żywo zajęty stanem zdrowia księcia Hieronima swego oj- ca, książę Napoleon więcej niż kiedykolwiek trzy- ma się zdale od wszelkich spraw publicznych i nie chce należeć do żadnej kommisji. Jego prace są wyłącznie naukowe i artystyczne i Jego Ces. Mość poświęca cały swój czas tym zajęciom jedynie.

wa tego nazwiska, brwi czerni tuszem chiń- skim, a zaś wnetrze powiek proszkiem zwa- nym Kol, utworzonym z palonego bursztynu i różnych kabalistycznych ingrediencji. Ostatnia ta czynność wymaga niejakiej wprawy i zrę- czności — należy bowiem zamknawszy oczy przeciągnąć parę razy narzędziem, które jest nasycone owem proszkiem pomiędzy powie- kami, tak ażeby niedotknąć źrenicy. Czarny prążek powstały tym sposobem na brzegach powiek, irzések powiększa oko, i nadaje spoj- rzeniu jakiś wyraz dziki, tygrysi, który nie jest wszakże pozbawiony pewnego wdzięku. Resztę czasu poświęca kąpielom, jedzeniu i zalotności. Kąpiele nadają jej sposobność po- wtarzania kilkakrotnie ulubionych czynności toaletowych — jedzenie różnych słodyczy i łakoci zaspakaja jedno z jej materialnych u- sposobień, łakomstwo; zalotność zaś jest za- razem i doświadczeniem potęgi wdzięku i zadowoleniem miłości własnej, i dogodzeniem niczem niepomowanym namietnościom, które w tej naturze ospalej, bezmyślniej i obojęt- nej, stają się jedynem bodźcem, wyrządzającym myśli ze zwykłego odrętwienia.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Tylko ryki te stawały się coraz słabszemi, snadź brakło już głosu w piersi ofiary.

Po trzech miesiącach ustały zupełnie, a Ali- ben-Hammet otworzywszy drzwi pałacu rzekł do sług swoich, wskazując na trupa Sidi-Fel- luka leżącego w środku komnaty:

— Za krótko żył!

I w tejże prawie chwili uchwycił się obie- ma rękami za serce, śmiertelna bladeść po- wlekła mu lica, zachwiał się, i padł na zie- mię.

Przyskoczyli słudzy — już było za późno. Sztuczne życie póty trwało, póki wiązała je je ostatnia nitka miłości rodzicielskiej — zem- sta; kiedy zaś ta straszna rozkosz wyczerpnie- ta do ostateczności, stała się niepodobną do nasycenia, wszystkie spójnie galwanicznego wysilenia rozstroiły się nagle, i został tylko trup świadek obecnym czem jest miłość a- raba dla swojego dziecięcia!

Straszna ta historia, określająca wybitnem i rysy charakter araba pustyni, oddaliła nas co- kolwiek od ogólnego szkicowania miejscowych mieszkańców.

Czas więc nam powrócić do zaczętego po- przednio wywodu.

Pragnąc powiedzieć cośkolwiek o charak- terach kobiet arabskich, należy naprzód okre- ślić wybitną różnicę jaka oddziela arabkę pu- styni od maurytanki zamieszkującej miasta. Pierwsza z nich istota czynu, pracowita, go- spodarna, dzieli z mężem swoim trudy kocz-ującego życia i niebezpieczeństwa wojny — o- na jest dlań jedną z wybranych towarzyszek życia, którym dał miłość, udzielił zaufanie — które uważa za stworzenia jeżeli nie zupełnie równe, to przynajmniej mało co niższe od sie- bie. Przeciwnie zaś w życiu miast większych, cechy koczujących arabów pustyni zatarte na- wpływem obyczai tureckich, sprawiają że ma- urytanki w pojęciach swoich i położeniu to- warzyskiem, staje się zupełnie podobną do li- cznych hurysek zapewniających haremy Stam- bułu. Ten sam u niej materializm zwierzęcy, to samo lenistwo i ospałość, ta sama prze- miana kibici przechodzącej z wdzięcznych kształtów do niezgrabnej otyłości po przeje- ściu trzydziestego roku życia.

Maurytanki cały dzień boży przepędza na piekszeniu swego ciała: włosy misternie utre- fione nąpuszczają wonnemi olejkami, paznokcie u rąk i nóg jakoteż dłonie maluje esseneją zwaną henna, powstałą z roztworu liści drze-

W drukarni J. Ungra. — Wolno drukować — Warszawa dnia 15 (27) Marca 1858. — Starszy Cenzor, F. *Sobieszczański*.